

Ordinul nr. 1456/2020 pentru aprobarea Normelor de igienă din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor

În vigoare de la 28 august 2020

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 787 din 28 august 2020

Văzând Referatul de aprobare al Direcției generale asistență medicală, medicină de urgență și programe de sănătate publică nr. NT 7.201 din 24.08.2020, având în vedere prevederile art. 10 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite prezentul ordin.

Art. 1. - Se aprobă Normele de igienă din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. - Unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, unități publice sau private, denumite în continuare unități, au obligația să ducă la îndeplinire prevederile acestuia.

Art. 3. - Nerespectarea normelor de igienă din unitățile prevăzute la art. 1 se constată conform competențelor și se sancționează contravențional, conform legislației în vigoare, de către personalul împuternicit de conducerea Ministerului Sănătății.

Art. 4. - La data intrării în vigoare a prezentului ordin, Ordinul ministrului sănătății nr. 1.955/1995 pentru aprobarea Normelor de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 bis din 22 martie 1996, cu modificările ulterioare, se abrogă.

Art. 5. - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul sănătății,
Horațiu Moldovan,
secretar de stat

București, 25 august 2020.
Nr. 1.456.

ANEXĂ

NORME DE IGIENĂ
privind unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor

Normele de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, din 25.08.2020

În vigoare de la 28 august 2020

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 787 din 28 august 2020

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 1. - În sensul prezentelor norme, următorii termeni și expresii se definesc astfel:

a) unități pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor reprezintă creșe, grădinițe, școli, licee, colegii, școli profesionale, universități, palatele și cluburile copiilor, cluburile sportive școlare, ateliere de creație, servicii de îngrijire a copiilor pe timp de zi, cu sau fără semiinternat de tipul "after school", "before school", "baby-sitting", "baby-parking", centre de vacanță și alte unități publice sau private autorizate pentru organizarea și desfășurare de activități similare (de tipul centrelor educaționale);

b) unitățile de învățământ sunt formate din unitățile de învățământ antepreșcolar (creșe), unitățile de învățământ preșcolar (grădinițe), unități de învățământ școlar (școli, licee, colegii, școli profesionale) și unități de învățământ universitar (universități);

c) centre de vacanță reprezintă taberele școlare publice sau private sau orice unitate publică sau privată care organizează activități similare centrelor de vacanță, respectiv activități culturale, artistice, distractive, educative, turistice, sportive și de agrement pentru copii și tineri;

Art. 2. - În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se asigură condiții de igienă necesare apărării, păstrării și promovării stării de sănătate, dezvoltării fizice și neuropsihice armonioase și prevenirii apariției unor îmbolnăviri.

Art. 3. - **(1)** În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se primesc în colectivitate numai copiii și tinerii care prezintă documente medicale care atestă starea lor de sănătate, astfel:

a) la înscrierea în unitățile de învățământ sunt necesare: adeverința de înscriere în colectivitate eliberată de medicul de familie sau de medicul colectivității din care provine copilul, dovada de (re)vaccinare (carnet de vaccinări) și, după caz, fișa medicală de la unitatea frecventată anterior (în cazul copiilor care au frecventat o unitate cu cabinet medical propriu și se înscriu într-o unitate de învățământ cu cabinet medical școlar);

b) la intrarea în unitățile pentru odihna și recreerea copiilor și tinerilor (centre de vacanță) sunt necesare: avizul epidemiologic și dovada de vaccinare (antecedentele vaccinale), eliberate de medicul de familie/medicul colectivității/medicul școlar cu 24 de ore înainte de plecarea în aceste unități sau cu 72 de ore, dacă plecarea se face într-o zi de luni sau după sărbători legale.

(2) Conducerea unităților de învățământ și organizatorii taberelor școlare/centrelor de vacanță au obligația să solicite părinților sau reprezentanților legali ai copilului prezentarea obligatorie a documentelor prevăzute la alin. (1), până la începerea frecventării colectivității.

(3) Unitățile de învățământ trebuie să aibă în structură cabinet medical propriu, care să respecte structura funcțională prevăzută de legislație, dotat conform normelor legale, în care asistența medicală a copiilor și tinerilor se asigură conform normării personalului medico-sanitar din cabinetele medicale din grădinițe, unități școlare și universitare

prevăzută de legislația în vigoare. În mediul rural, acolo unde nu există cabinete medicale și stomatologice în grădinițe și școli, până la constituirea acestora, asistența medicală a copiilor și tinerilor se realizează prin medicii de familie/medicină generală și medicii stomatologi din localitățile respective sau din localitățile apropiate și asistenții medicali ai acestora, încadrați de către unitatea administrativ-teritorială. În unitățile de învățământ private cu personalitate juridică se asigură asistența medicală a copiilor și tinerilor cu personal medical angajat, conform legislației în vigoare.

Art. 4. - (1) Amplasarea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se face cu respectarea normelor privind protecția sanitară, prevăzute în Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, cu modificările și completările ulterioare, în zone ferite de surse de poluare a atmosferei și de zgomote, în afara arterelor de mare circulație - având orientarea ferestrelor sălilor de grupă sau de clasă, ale amfiteatrelor și ale dormitoarelor spre sud, sud-est, sud-vest, est sau vest, în funcție de zonele climatice. Între clădirea unității și accesul în curtea acesteia este prevăzut un spațiu verde (cu lățimea de minimum 25 de metri), cu rol și în reducerea influenței zgomotului stradal.

(2) Orice modificare de structură a spațiilor din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se va efectua numai cu notificarea prealabilă a direcției de sănătate publică județene sau, după caz, a municipiului București.

(3) Se interzice schimbarea destinației încăperilor din aceste unități fără aprobarea direcției de sănătate publică județene sau, după caz, a municipiului București.

(4) Terenul aferent unităților pentru educarea, odihna, instruirea și recreerea copiilor și tinerilor trebuie să permită desfășurarea în aer liber a activităților recreative și sportive a copiilor și tinerilor, asigurând pentru aceasta:

a) minimum 5-10 mp pentru un copil antepreșcolar sau preșcolar;

b) între 5 și 50 mp pentru un elev/copil, pe schimb (cursuri de dimineață și cursuri de după-amiază), în funcție de factorii geografici, de mediu (urban, rural) și de specificul unității (cu sau fără internat și cantină);

c) amenajarea terenului astfel încât să împiedice bălțirea apei pluviale;

d) amenajarea spațiilor pentru joc sau practicarea activităților fizice conform grupelor de vârstă;

e) la distanța legală (10 m) de fosele septice sau alte pericole potențiale pentru sănătatea și securitatea copiilor și tinerilor.

(5) Unitățile administrativ-teritoriale au obligația de a asigura și amenaja clădirile, spațiile, terenul, precum și circuitele funcționale aferente unităților publice pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor conform prezentelor norme.

(6) Ministerele cu rețea proprie de unități pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor au obligația de a asigura și amenaja clădirile, spațiile, terenul, precum și circuitele funcționale aferente unităților din subordine, necesare desfășurării activităților conform prezentelor norme.

(7) Este interzisă funcționarea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor fără gard împrejmuit al terenului aferent.

(8) Grădinițele care funcționează în incinta unor unități școlare au căi de acces separate, spații de joacă separate și sunt despărțite printr-un gard împrejmuit față de curtea destinată elevilor.

(9) În incinta unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, precum și pe strada de acces al elevilor în aceste unități (pe o rază de 500 m) este interzisă comercializarea sau expunerea spre vânzare a băuturilor alcoolice, băuturilor energizante, produselor de tutun, cafea, substanțelor psihoactive, alimentelor nerecomandate și a altor produse interzise minorilor conform legislației în vigoare.

Art. 5. - (1) Unitățile pentru antepreșcolari (creșe) și preșcolari (grădinițe) sunt prevăzute cu încăperi pentru triajul epidemiologic zilnic, situate cât mai aproape de

accesul în unitate (filtre în creșe și cabinete medicale în grădinițe) și vestiare amenajate la fiecare nivel al clădirii, iluminate și ventilate corespunzător, dimensionate astfel încât să se evite aglomerarea la orele de vârf (primirea și plecarea copiilor).

(2) În grădinițele în care se organizează grupe de educație antepreșcolară și în creșe cuplate cu grădinițe, personalul de educație are obligația să supravegheze cu atenție sporită desfășurarea activităților copiilor pentru evitarea riscului de accidentare a acestora.

(3) Creșele și unitățile de învățământ preșcolar, cu program prelungit, nu se cuplează cu unități școlare de alt nivel sau cu instituții de alt profil. Creșele pot fi cuplate numai cu unitățile de învățământ preșcolar cu program prelungit.

(4) În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor vor fi asigurate circuite separate pentru copii și tineri față de cele pentru activitățile administrativ- gospodărești.

(5) Pentru copiii și tinerii care sunt depistați sau suspecti de boli transmisibile în perioada în care se află în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se asigură izolarea asistată a acestora (în cabinetul medical sau izolator) până la preluarea lor de către părinți, reprezentantul legal, personalul de îngrijire sau serviciul de ambulanță județean sau al municipiului București, după caz. Revenirea în creșe și grădinițe după o perioadă de absență mai mare de 3 zile consecutive, din motive medicale, se va face numai pe baza avizului epidemiologic eliberat de medicul de familie sau, după caz, de către medicul curant, cu informarea personalului medico-sanitar de colectivitate și predarea adevărului/avizului la cabinetul medical școlar.

(6) În unitățile cu cazare pentru elevi și studenți (internate școlare și cămine studențești) se asigură spații de dormit, spații pentru studiul individual, spații pentru activități cultural-educative și sportive, spații/dulapuri pentru păstrarea îmbrăcăminții și a obiectelor personale; în unitățile cu cazare pentru studenți se vor asigura și oficii pentru prepararea hranei la fiecare etaj și spațiu pentru spălătorie.

(7) În internatele școlare și în căminele studențești cazarea se va face separat pe sexe. După caz, în căminele studențești, cazarea studenților familiști se poate face în cămine studențești pentru familiști.

(8) Se interzice funcționarea claselor sau a sălilor de grupă în internatele școlare.

(9) Prin excepție de la prevederile alin. (8), este permisă funcționarea claselor sau a sălilor de grupă în clădirile internatelor școlare în situații excepționale, dar numai cu acces separat față de internat și în baza autorizației emise de direcția de sănătate publică județeană sau a municipiului București.

(10) În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, dotarea cu mobilier va respecta caracteristicile tehnice conforme cu vârsta copiilor și tinerilor, precum și destinația acestuia.

Art. 6. - (1) Numărul maxim de copii admiși la o grupă în unitățile de antepreșcolari, preșcolari sau într-o clasă pentru elevi se stabilește în funcție de normele specifice de cubaj și de particularitățile tipului de unitate, în conformitate cu legislația în vigoare, cu recomandarea de maximum 10 antepreșcolari/grupă în creșe și în alte servicii de educație timpurie antepreșcolară, 20 de preșcolari/grupă în grădinițe, 25 de elevi/clasă în ciclul primar și 30 de elevi/clasă în ciclul gimnazial, învățământ liceal și profesional.

(2) Unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor au obligația să respecte toate reglementările legislației în vigoare, privind persoanele cu dizabilități care frecventează învățământul de masă.

Art. 7. - (1) Dimensionarea, amplasarea și adaptarea instalațiilor sanitare se realizează în raport cu vârsta și numărul copiilor și tinerilor.

(2) Grupurile sanitare pentru copii și tineri sunt separate de cele pentru personal și sunt repartizate proporțional la fiecare palier. În unitățile pentru elevi și studenți, grupurile sanitare destinate acestora sunt separate pe sexe, inclusiv grupurile sanitare de la vestiarele sălilor de educație fizică. Vestibulul grupurilor sanitare este amenajat cu

chiuvetă - lavoar cu apă rece și caldă cu săpun lichid, prosop de hârtie, coșuri de gunoi cu capac, pedală și sac menajer. Fiecare toaletă este dotată cu hârtie igienică și coș de gunoi cu capac, pedală și sac menajer.

(3) În vestibulul grupurilor sanitare, în ateliere școlare, în laboratoare (fizică, chimie, alimentație publică din cadrul școlilor de profil), în antreul sălilor de mese, precum și în vestibulul grupurilor sanitare din cadrul sălilor de educație fizică/sălilor de gimnastică școlare se amenajează chiuvete - lavoare, cu săpun lichid sau solid și prosoape de hârtie sau dispozitiv electric de uscare a mâinilor.

(4) În spațiile de recreație, interioare sau exterioare, se amenajează surse de apă potabilă cu jet ascendent sau se amplasează recipiente - dozatoare de apă potabilă prevăzute cu pahare de unică folosință.

(5) Racordarea la rețeaua de apă potabilă și canalizare în unitățile pentru ocrotirea, educația, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor este obligatorie.

(6) În cazul în care nu se poate asigura alimentarea cu apă potabilă în regim permanent sau sursa de apă este necorespunzătoare se acceptă temporar utilizarea de recipiente - dozatoare de apă potabilă, prevăzute cu pahare de unică folosință. Pentru spălarea mâinilor se vor amenaja temporar spălătoare provizorii, pentru o perioadă de maximum 90 de zile, formate din bazin cu robinet (cu o capacitate de 5-10 litri) și chiuveta cu scurgere la fosă vidanjabilă.

(7) În lipsa unor sisteme publice de canalizare accesibile, autoritățile publice locale și unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor sunt obligate să își prevadă instalații proprii pentru colectarea, tratarea și evacuarea reziduurilor fecaloid-menajere și a apelor uzate sau fose septice vidanjabile, care se execută și se exploatează astfel încât să prevină accidentarea copiilor și să nu producă poluarea solului, a apelor și a aerului.

(8) Fosele septice sunt menținute în permanentă stare de funcționare și igienizare, evitându-se depășirea capacității. Distanța minimă a acestor instalații, respectiv fose septice, va fi de 10 m de cea mai apropiată clădire a unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor. Fosele septice vor fi în aval de acestea și vor fi împrejmuite corespunzător pentru a nu fi un pericol de accidentare pentru copii. Pentru reziduurile menajere solide se amenajează ghene impermeabilizate și împrejmuite cu gard racordate la hidrant și sifon de scurgere, situate la minimum 10 m de blocul alimentar. Igienizarea și dezinfectarea ghenelor se va face zilnic și ori de câte ori este nevoie, iar a recipientelor, după fiecare evacuare.

(9) Colectarea, depozitarea, transportul și neutralizarea, după caz, a deșeurilor menajere și a celor periculoase provenite din activitatea medicală se fac conform prevederilor legale în vigoare.

(10) Instalațiile interioare de distribuție a apei potabile și de evacuare a reziduurilor lichide, sifoanele de pardoseală și obiectele sanitare sunt menținute în permanentă stare de funcționare și curățenie și sunt dezinfectate zilnic cu produse biocide, avizate/autorizate, conform prevederilor legale în vigoare, respectându-se recomandările producătorului.

(11) Pentru efectuarea curățeniei și dezinfectiei prin ștergere a grupurilor sanitare sunt utilizate 4 ștergătoare/lavete de culori diferite, stabilite prin proceduri interne, privind efectuarea dezinfectiei grupurilor sanitare: una pentru mânerul ușilor cabinelor closetelor și pentru mânerul lanțului de tras apă din rezervor/bazinul WC, a doua pentru pereții și ușa cabinei, a treia pentru colacul vaselor closetelor și a patra pentru podeaua acestora. Ștergătoarele vor fi spălate, dezinfectate zilnic, individual, într-un lavoar destinat acestui scop din oficiul de curățenie și înlocuite periodic/la nevoie. Personalul care efectuează operațiunile curente de curățenie și dezinfecție va urma cursurile de însușire a noțiunilor fundamentale de igienă, cu respectarea legislației în vigoare.

(12) Orice lucrări de transformare, suplimentare și/sau reducere a rețelei de apă, canalizare și instalații sanitare se efectuează numai cu notificarea și autorizarea de către direcțiile de sănătate publică județene sau a municipiului București.

(13) Autoritățile administrației publice locale, producătorii/distribuitorii de apă și conducerea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor sunt obligate să rezolve cu maximum de operativitate toate defecțiunile apărute în rețeaua de apă-canalizare.

Art. 8. - (1) Dotarea cu mobilier se face corespunzător vârstei și dezvoltării fizice sau dizabilității copiilor și tinerilor, având în vedere numărul acestora, caracterul activității și destinația încăperilor. În unitățile de învățământ unde activitatea elevilor se desfășoară în două schimburi/ture mobilierul școlar (pupitru și scaun) va fi astfel conceput încât să fie ușor de reglat în funcție de înălțimea elevilor.

(2) Conducerea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor are obligația de a repara imediat orice defecțiuni ale mobilierului.

(3) În unitățile pentru ocrotirea, educarea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor nu se admite utilizarea paturilor pliante din material textil. Paturile sunt strict individualizate.

(4) Se permite utilizarea paturilor suprapuse în internate școlare și cămine studențești numai dacă se îndeplinesc cubajele specifice tipului de colectivitate și dacă patul de deasupra este prevăzut cu sistem de siguranță pentru prevenirea accidentelor.

(5) Se interzice folosirea în laboratoare sau ateliere școlare a taburetelor cu suprafață de ședere metalică.

(6) Se interzice folosirea scaunelor fără spătar în sălile de grupă/clasă.

(7) În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se recomandă scaune cu șezutul din alt material decât cel textil, ușor de curățat și dezinfectat (de exemplu, piele ecologică). Se interzice folosirea pernuțelor pe scaunul preșcolarilor și elevilor, a huselor din material textil pentru protejarea mobilierului școlar sau a scaunului tapițat din material textil.

(8) Tabla școlară va fi orientată astfel încât razele solare să nu cadă perpendicular pe suprafața acesteia; suprafața tablei școlare să fie netedă, mată, să nu producă reflexii; tabla va fi prevăzută cu jgheab de colectare a prafului de cretă, după caz, curățarea se va realiza în regim umed sau uscat pentru unele table de scris cu marker, conform recomandărilor producătorului.

Art. 9. - Pentru prevenirea îmbolnăvirilor cauzate de disconfortul termic, îndeosebi în sezonul rece, în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se asigură următoarele condiții ale regimului de încălzire:

a) oscilațiile de temperatură din interiorul încăperilor nu trebuie să depășească 2°C pe perioada în care copiii și tinerii se află în încăperile respective;

b) diferențele dintre temperatura încăperilor destinate activității sau odihnei copiilor și cea a anexelor (coridoare, vestiare ș.a.) să nu depășească 2°C pentru unitățile de antepreșcolari și preșcolari și 3°C pentru unitățile școlare și de învățământ superior;

c) sistemele de încălzire utilizate nu trebuie să permită degajarea de substanțe toxice în încăperi. Pentru evitarea unor accidente prin intoxicare cu fum/monoxid de carbon se interzice, în toate unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, utilizarea pentru încălzire a sobelor metalice, sobelor de teracotă și folosirea cărbunilor. Temperatura suprafeței de încălzire nu trebuie să depășească 70-80°C pentru a nu se scădea umiditatea relativă sub 30%;

d) corpurile de încălzire centrală vor fi prevăzute cu grilaje de protecție pentru evitarea accidentelor;

e) prin excepție de la prevederile lit. c), în unitățile de ocrotire, educare, instruire, odihnă și recreere a copiilor și tinerilor, pentru care montarea centralei termice nu este posibilă, pentru evitarea accidentelor prin arsuri, în dreptul ușilor sobelor se montează paravane protectoare din materiale ignifuge, iar supravegherea acestora se face de către personal cu atribuții specifice;

f) în anotimpul cald, pentru evitarea supraîncălzirii încăperilor se folosesc mijloace de reducere a însoririi directe și mijloace sau metode de intensificare a ventilației. Se permite montarea aparatelor pentru aer condiționat în sălile de grupă/clasă sau pe holurile de acces cu condiția ca acestea să nu pună în pericol starea de sănătate a copiilor/tinerilor;

g) în dormitoare, săli de grupă și de clasă, săli de gimnastică și laboratoare se asigură pardoseli din materiale izoterme, nontoxice și nonalergice, ușor lavabile și dezinfectabile pentru a permite spălarea acestora conform programului de curățenie. Se interzice folosirea motorinei la salubritatea pardoselii;

h) încăperile pentru depozitarea olițelor din unitățile de antepreșcolari sunt prevăzute cu grătare confecționate din material ușor lavabil și care să permită dezinfectia;

i) pardoselile băilor și dușurilor din unitățile pentru antepreșcolari și preșcolari sunt acoperite cu materiale antiderapante, pentru prevenirea accidentării copiilor, să fie lavabile și dezinfectabile;

j) în vestiarele din unitățile pentru antepreșcolari și preșcolari se asigură paviment acoperit cu materiale izoterme, nontoxice și nonalergice, ușor lavabile și dezinfectabile.

Art. 10. - (1) Toate încăperile destinate copiilor și tinerilor sunt prevăzute cu ventilație naturală. Mijloacele de ventilație trebuie să asigure o împropătare a aerului de cel puțin 1,5 schimburi de aer pe oră în încăperile de grupă din unitățile pentru antepreșcolari și preșcolari, 3 schimburi pe oră în sălile de clasă și de cursuri pentru elevi și studenți și 5 schimburi pe oră în grupurile sanitare. Eficiența ventilației se apreciază prin metode de laborator.

(2) Viteza curenților de aer din încăperile destinate copiilor și tinerilor nu va depăși 0,3 m/s.

(3) Ventilația prin deschiderea ferestrei se realizează în așa fel încât să se evite disconfortul termic și să asigure înlăturarea continuă a aerului viciat.

(4) Pentru asigurarea unei ventilații naturale permanente, oberlihturile au o suprafață totală de cel puțin 1/50 din suprafața încăperii; sensul de deschidere a acestora este spre interior și în sus.

(5) Încăperile destinate copiilor și tinerilor se ventilează în pauzele din timpul programelor de activitate prin deschiderea ferestrelor. În aceste perioade copiii și tinerii părăsesc obligatoriu încăperea.

(6) Aerisirea dormitoarelor și a sălilor de mese se efectuează în perioadele în care copiii nu se află în aceste încăperi.

(7) La calcularea cubajului, în încăperile destinate pentru copii și tineri nu se ia în calcul o valoare a înălțimii mai mare de 3 m, cu excepția sălilor de educație fizică.

(8) Pentru prevenirea accidentelor prin cădere ale copiilor, de la nivelul încăperilor situate la etaj, conducerile unităților vor lua obligatoriu măsurile de protecție necesare la ferestre, casa scării și oriunde este necesar.

(9) Folosirea aparatelor de aer condiționat/altor sisteme de ventilație sau climatizare se face cu respectarea strictă a parametrilor de microclimat (curenți de aer, temperatură, nivel de zgomot, frecvența de igienizare a filtrelor cu respectarea recomandărilor producătorului, precum și poziționarea acestora).

Art. 11. - (1) În încăperile destinate activității copiilor și tinerilor se asigură un iluminat natural direct, cu un raport luminos (raportul dintre suprafața ferestrelor și suprafața pardoselii) de 1/4-1/5, iar în cele pentru odihnă de 1/6-1/8. În sălile de desen și în ateliere raportul luminos este de 1/3.

(2) La locul de activitate se asigură primirea luminii din partea stângă. Se evită reducerea iluminatului natural prin obstacole exterioare, perdele, jaluzele interioare, flori în exces sau prin culori închise folosite la zugrăvirea interioarelor.

(3) Se utilizează iluminatul local artificial oriunde este necesar, în funcție de specificul și dificultatea sarcinii vizuale, precum tabla, locul de lucru în ateliere, sălile de lectură, sălile de desen ș.a.

(4) Iluminatul artificial trebuie să asigure o iluminare uniformă a spațiilor în care se desfășoară activitatea, să evite efectele de pâlpâire, stroboscopic, de strălucire și/sau de modificare a culorilor. În acest scop, pentru iluminatul fluorescent, la fiecare corp de iluminat se utilizează tuburi de cel puțin două culori diferite, prevăzute cu grile protectoare pentru evitarea accidentelor.

(5) În exploatarea sistemelor de iluminat se respectă recomandările producătorului, precum și prevederile normativelor în vigoare referitoare la verificarea instalațiilor electrice și la înlocuirea lămpilor uzate, curățarea periodică a echipamentului de iluminat și a suprafețelor reflectorizante din încăpere (geamuri, pereți, tavan).

Art. 12. - Nivelul de zgomot acustic-echivalent continuu Leq, în încăperile pentru activitatea teoretică a copiilor și tinerilor, nu trebuie să depășească 35 dB (A), curba de zgomot 30.

Art. 13. - (1) Jucăriile și materialele didactice utilizate în unitățile pentru copii și tineri se depozitează în anexe special amenajate pentru acest scop. Jucăriile și materialele didactice utilizate trebuie să fie confecționate din materiale, forme și dimensiuni care să nu constituie un risc pentru sănătatea și siguranța acestora și să permită curățarea și dezinfectarea lor periodică și la nevoie. Fiecare grupă are jucării separate. Se asigură un număr corespunzător de jucării și materiale didactice, adaptate cerințelor dezvoltării neuropsihice și specificului activităților. Se interzic jucăriile din material textil.

(2) Jucăriile și materialele didactice deteriorate se scot din folosință.

(3) Jucăriile se spală și se dezinfectează periodic, cel puțin o dată/lună în cursul anului școlar, după fiecare vacanță școlară sau ori de câte ori este nevoie.

(4) Sticlăria, instrumentele și materialele didactice, după caz, utilizate în unitățile de ocrotire, educare, instruire, odihnă și recreere, în cadrul activităților practice și de laborator, se spală și se dezinfectează după fiecare întrebuintare. Este interzisă participarea elevilor și studenților la aceste operațiuni.

Art. 14. - (1) Unitățile care asigură cazare pentru copii și tineri sunt prevăzute cu spații, aparatură și mijloace pentru colectarea, dezinfectarea/dezinsecția, spălarea, fierberea, uscarea, călcarea și distribuirea rufelor sau contractează aceste tipuri de servicii cu firme specializate. Se asigură spații pentru depozitarea rufelor cu respectarea obligatorie a circuitelor separate pentru rufăria curată și cea murdară.

(2) Pentru uscarea și călcarea lenjeriei personale de către elevi și studenți în internate se asigură spațiile necesare pentru aceste activități. Schimbarea lenjeriei individuale de pat se face săptămânal și ori de câte ori este necesar.

(3) La spălarea rufelor și lenjeriei se respectă următoarele faze: debarasarea eventuală de materii fecale, spălare, dezinfecție chimică sau termochimică (10 minute la 70°C sau minimum 1 minut la 80°C, după caz) și limpezire. Călcarea lenjeriei de corp, de pat și a fețelor de masă este obligatorie, cu fier de călcat/stație de călcat cu abur la 130°C.

Art. 15. - (1) Unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor sunt dotate și aprovizionate permanent cu ustensile, materiale și produse biocide avizate/autorizate de Comisia Națională de Produse Biocide sau alte instituții abilitate în acest sens, necesare pentru întreținerea curățeniei și efectuarea operațiunilor de dezinfecție. Aceste ustensile, substanțe și materiale se păstrează în oficii de curățenie prevăzute cu lavoar cu apă caldă și rece, ventilație naturală și amenajate cu pardoseală lavabilă. Lavetele utilizate la curățenie se vor înlocui periodic sau la nevoie. Ustensilele folosite la efectuarea curățeniei vor fi inscripționate/etichetate conform destinației acestora, respectiv săli de clasă, holuri, săli de mese, bucătărie, grupuri sanitare și alte spații destinate procesului de învățământ, respectând codul UE al culorilor materialelor de curățenie. Cabinetele medicale/stomatologice vor avea ustensile și materiale de curățenie special destinate acestora.

(2) În unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor dezinsecția periodică se va face la 3 luni, iar deratizarea periodică se va face la intervale de maximum 6 luni sau ori de câte ori este nevoie; între operațiunile periodice se

vor aplica proceduri de dezinsecție și deratizare curente, de întreținere, în funcție de prezența vectorilor. Pentru efectuarea acestor operațiuni unitatea încheie contracte de prestări de servicii cu firme autorizate în domeniul dezinsecției și deratizării.

(3) Se asigură grupuri sanitare și vestiare, cu dulapuri separate pentru păstrarea îmbrăcăminte și, respectiv, a echipamentului de protecție a personalului de îngrijire, a personalului educativ din unitățile de copii antepreșcolari, preșcolari, a personalului blocului alimentar, precum și pentru personalul de îngrijire din blocul alimentar și spălătorii din toate unitățile de învățământ.

(4) Se asigură permanent materialele necesare igienei personale la grupurile sanitare din unitate, corespunzător numărului de copii și tineri, respectiv hârtie igienică, apă caldă, săpun lichid, prosoape de hârtie de unică folosință.

(5) Autoritățile administrației publice locale și conducerea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor iau măsurile necesare pentru conservarea integrității clădirilor în scopul evitării riscului de accidente, inclusiv în caz de seism, precum și a integrității pavimentelor, a tâmplăriei și mobilierului, pentru a preveni accidentarea copiilor și tinerilor.

Art. 16. - (1) Regimul de activitate și de odihnă în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor este asigurat în concordanță cu particularitățile de vârstă ale curbei fiziologice, capacitatea de efort din cursul unei ore, zile, săptămâni, semestru și an de învățământ. În dozarea solicitărilor se are în vedere evitarea eforturilor crescute la începutul și sfârșitul perioadelor de timp menționate. În creșe, grădinițe cu program săptămânal, conținutul regimului de viață este astfel organizat încât să stimuleze dezvoltarea corespunzătoare a motricității, a funcțiilor de cunoaștere, a vorbirii și a comportamentului social.

(2) În unitățile de preșcolari și școlari se va urmări desfășurarea activității în condițiile unui regim de activitate și de odihnă corespunzător capacității de efort a diferitelor grupe de vârstă conform anexei nr. 1 la prezentele norme.

(3) Așezarea copiilor în bănci se face în funcție de înălțime și tulburări vizuale sau tulburări auditive necorectate cu dispozitive medicale specifice.

(4) Antepreșcolarii, preșcolarii și elevii din învățământul primar (clasa pregătitoare și clasele I-IV) și elevii din clasele a VIII-a și a XII-a au activitate educativă/cursuri numai dimineața.

(5) Întocmirea orarelor și repartizarea zilnică, săptămânală, semestrială și anuală a solicitărilor cuprinse în programele diferitelor discipline se fac conform prevederilor prevăzute în anexa nr. 1 la prezentele norme.

Art. 17. - (1) În unitățile de învățământ preuniversitar alimentația se face cu respectarea prevederilor Legii nr. 123/2008 pentru o alimentație sănătoasă în unitățile de învățământ preuniversitar și ale Ordinului ministrului sănătății publice nr. 1.563/2008 pentru aprobarea Listei alimentelor nerecomandate preșcolariilor și școlariilor și a principiilor care stau la baza unei alimentații sănătoase pentru copii și adolescenți.

(2) Copiii/Tinerii cu diferite alergii/intoleranțe alimentare sau boli cronice care necesită regimuri alimentare speciale (de exemplu, diabetul zaharat) vor prezenta unității de învățământ și cabinetului medical școlar recomandările pentru meniul personalizat, întocmite de medicul de specialitate care are în evidență copilul/tânărul, în colaborare cu specialistul în nutriție-dietetică. Unitatea de învățământ va asigura aprovizionarea cu alimentele necesare pregătirii acestor meniuri personalizate. Personalul din bucătărie va fi instruit prin cursuri de către specialiști în nutriție-dietetică.

(3) Nu este permisă introducerea în unitatea de învățământ a altor alimente în afara celor achiziționate de aceasta.

Art. 18. - (1) Pentru asistența medicală preventivă, curativă și de urgență, în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se asigură următoarele spații:

a) cabinet medical școlar - în fiecare locație a unităților pentru ocrotirea, educarea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor este necesar să existe un cabinet medical autorizat și organizat conform prevederilor legale pentru asigurarea asistenței medicale a preșcolariilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos. În mod excepțional, în grădinițele cu program normal/prelungit care nu au mai mult de 150 de preșcolari înscriși și nici grupe de antepreșcolari pot fi autorizate cabinete medicale în care o singură încăpere să îndeplinească rolul de cabinet de consultații și sală de tratament, dacă acea încăpere îndeplinește cumulativ următoarele condiții: are cel puțin 12 m², este situată în apropierea căii de acces în unitate, este iluminată și ventilată corespunzător, natural și artificial, pavimentul și pereții sunt ușor dezinfectabili, iar dotările sunt conform baremului;

b) izolator - în creșe, grădinițe cu program prelungit și săptămânal, internate școlare, centre de vacanță și tematice, pentru cel puțin 1% din numărul copiilor și tinerilor din aceste unități, dar nu mai puțin de două paturi, cu mărimi corespunzătoare vârstei. Izolatorul din unitățile menționate în acest paragraf va respecta condițiile igienice prevăzute de legislația referitoare la izolarea cazurilor din secțiile de pediatrie, cu modificările și actualizările ulterioare, astfel:

- pentru copii antepreșcolari, 1- 3 ani, suprafața utilă/pat în izolator va fi de minimum 4-5 m²;

- pentru copii preșcolari (3-6 ani), suprafața utilă/pat în izolator va fi de minimum 6 m², iar peretele izolatorului orientat spre postul asistentului medical va fi parțial vitrat securizat;

- pentru copiii mai mari de 6 ani și tineri, suprafața utilă/pat în izolator/infirmerie va fi de minimum 7 m²;

- izolatorul va fi obligatoriu într-o încăpere iluminată natural corespunzător;

- distanța dintre două paturi nu va fi mai mică de 0,70 m;

- izolatorul va fi dotat cu o chiuvetă cu apă caldă/rece, săpun lichid dezinfectant, prosoape de hârtie de unică folosință.

(2) Cabinetele medicale din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea sunt dotate conform ordinului ministrului educației și cercetării și al ministrului sănătății care reglementează acordarea asistenței medicale în unitățile de învățământ.

(3) Curățenia și dezinfecția cabinetului medical din unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, aprovizionarea cu materiale de curățenie și dezinfecție, precum și asigurarea întreținerii și a bunei funcționări a cabinetului revin conducerii unităților respective.

(4) Colectarea, depozitarea și îndepărtarea reziduurilor periculoase rezultate din activitatea medicală se fac conform legislației în vigoare.

(5) Cabinetele medicale și izolatoarele trebuie să fie prevăzute cu apă curentă caldă și rece. Personalul medico- sanitar poartă obligatoriu echipament de protecție de culoare deschisă.

(6) Asistența medicală preventivă și curativă în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se asigură prin cabinetele medicale organizate și autorizate conform legislației în vigoare.

Art. 19. - Pentru promovarea și menținerea stării de sănătate a copiilor și tinerilor, în unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor se respectă prevederile legale pentru asigurarea asistenței medicale a preșcolariilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos.

Art. 20. - Conducerea unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor ia toate măsurile pentru menținerea stării de igienă și confort în unitate, având în vedere:

- a)** întreținerea igienică permanentă a terenului, locațiilor, instalațiilor și mobilierului;

b) măturarea umedă sau aspirarea mecanică a prafului, zilnic sau ori de câte ori este nevoie, precum și dezinfectia periodică și după necesitate a mobilierului și a jucăriilor;

c) întreținerea permanentă a stării de curățenie generală și a grupurilor sanitare din unități prin dotarea și utilizarea corespunzătoare a materialelor de curățenie generală, de igienă individuală și a substanțelor dezinfectante, prin spălare și dezinfectare zilnică și la necesitate, asigurarea permanentă a apei calde pentru curățenie;

d) întreținerea stării permanente de curățenie în spațiile de învățământ, de desfășurare a activităților educative/sportive, în blocul alimentar, în spălătorie și în spațiile exterioare clădirii unităților pentru copii și tineri;

e) asigurarea dezinsecției și deratizării încăperilor și a anexelor, periodic și ori de câte ori este necesar, pentru prevenirea apariției insectelor și a rozătoarelor;

f) asigurarea colectării, depozitării și transportului reziduurilor potrivit prevederilor legislației în vigoare. Platformele pentru colectarea reziduurilor se amplasează la distanța de minimum 10 m de clădirea unității, amenajate conform legislației în vigoare;

g) asigurarea curățeniei generale, a dezinsecției mobilierului și a pavimentelor, săptămânal, în unitățile de antepreșcolari și preșcolari, iar în unitățile și internatele școlare, în unitățile de învățământ superior și căminele studențești, înainte de reluarea activității după vacanțele școlare/studențești și ori de câte ori este nevoie.

CAPITOLUL II

Norme specifice diferitelor tipuri de unități pentru copii și tineri

Art. 21. - În unitățile pentru copii antepreșcolari (creșe) se asigură obligatoriu:

a) în dormitoare cubajul minim de aer de 6 mc pentru un copil, iar în spațiul de joacă din sălile de grupă cubajul minim de aer de 5 mc pentru un copil;

b) microclimatul din sălile de grupă și din dormitoare având o temperatură de 22-24°C, o umiditate relativă de 40-60% și o viteză a curenților de aer de 0,1-0,3 m/s;

c) iluminatul artificial în camerele de primire de 300 lucși, iar în sălile de grupă de 200 lucși;

d) amplasarea prizelor și întrerupătoarelor electrice mai sus decât posibilitatea de atingere a copiilor și dotate cu sisteme de protecție;

e) următoarele obiecte sanitare: o cădiță cu scurgere la rețeaua de canalizare pentru maximum 10 copii, o chiuvetă pentru maximum 5 copii, un scaun WC pentru maximum 10 copii și un duș flexibil (mobil) pentru maximum 10 copii, conform prevederilor cuprinse în anexa nr. 2 la prezentele norme;

f) olițe individuale pentru copiii sub 2 ani, care se utilizează numai după ce sunt spălate și dezinfectate, pentru evitarea riscului apariției unor boli transmisibile, precum și cădițele pentru îmbăiere și măsuțele pentru înfășat;

g) spațiu pentru schimbat scutecele dotat cu masă pentru înfășat/schimbat și chiuvetă racordată la apa caldă și rece;

h) pentru personal o cabină WC și o chiuvetă pentru 40 de persoane, precum și un duș flexibil pentru 10 persoane, în conformitate cu reglementările în vigoare;

i) amplasarea paturilor în dormitoare la o distanță de minimum 1 m față de pereții exteriori, iar intervalele între rânduri de 0,75-1 m;

j) cazarmamentul adecvat vârstei copiilor, respectiv saltea, pled, mușama de protecție, 2-3 schimburi de pat și de lenjerie pentru fiecare copil;

k) amplasarea sălilor de grupă pentru copiii de 1-2 ani și a grupelor de grădiniță cu grupe de vârstă mici la parterul clădirii;

l) dotarea corespunzătoare a sălii de joc (țarcuri, jucării, tobogane etc.) și a curții colectivității (nisipare, umbrele, cumpene etc.), precum și organizarea activității în funcție de vârsta copiilor. Nisipul din nisipare va fi înlocuit înainte de fiecare an școlar.

Art. 22. - (1) Oficiile alimentare ale unităților pentru antepreșcolari se dotează obligatoriu cu:

- a) dulap pentru depozitarea veselei, separat pe grupe de copii;
- b) masă acoperită cu material inoxidabil;
- c) chiuvetă bicompartimentată pentru spălat, dezinfectat și uscat vesela;
- d) racordare la sistem de apă caldă și rece.

(2) Pentru situația înscrierii copiilor sub 2 ani ce nu pot fi alimentați cu lingurița trebuie să existe un spațiu separat care, pe lângă dotările menționate la alin. (1), trebuie să fie echipat obligatoriu cu:

- a) unul sau mai multe sterilizatoare pentru biberoane;
- b) biberoane care să permită dezinfecție termică la +93°C timp de 10 minute.

(3) Cadrul medical din unitatea pentru copii antepreșcolari controlează zilnic starea de igienă și funcționalitatea oficiilor.

Art. 23. - În unitățile de învățământ pentru preșcolari (grădinițe) și alte unități destinate copiilor preșcolari (centre de zi, centre educaționale) se asigură:

a) un cubaj de aer de 8 mc pentru un copil în camerele de grupă cu triplă funcționalitate (dormitor, sală de activități, sală de mese), precum și în dormitoare cu paturi fixe, din colectivitățile cu program săptămânal, și de 5 mc pentru un copil, în cazul utilizării lor numai pentru procesul instructiv-educativ; în dormitoare cu paturi fixe din grădinițele cu program prelungit se admite un cubaj de cel puțin 6 mc pentru un copil;

b) microclimatul din sălile de grupă și dormitoare se asigură cu o temperatură de 20-22°C, o umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,1-0,3 m/s;

c) minimum 24 W/mp în sălile de grupă, respectiv 150 lx pentru iluminatul incandescent sau 300 lx pentru iluminatul fluorescent;

d) scaunele și măsuțele pentru preșcolari trebuie să respecte dimensiunile, în funcție de vârsta și talia copiilor, conform prevederilor cuprinse în anexele nr. 3 și 4 la prezentele norme;

e) în unitățile pentru preșcolari se asigură obiecte sanitare, conform prevederilor cuprinse în anexa nr. 2 la prezentele norme;

f) amplasarea chiuvetelor se face la o înălțime de 50 cm față de podea pentru copiii în vârstă de 3-4 ani, 55 cm pentru copiii în vârstă de 4-5 ani și 60 cm pentru copiii în vârstă de 5-6 ani;

g) în grădinițele cu program prelungit la care, din motive obiective, nu se pot amenaja dormitoare cu paturi fixe se pot folosi în sălile de grupă paturi pliante pentru somnul de după-amiază al copiilor, cu condiția ca acestea să fie dimensionate la talia preșcolarilor, să asigure o poziție fiziologică confortabilă în timpul somnului și să fie dotate cu cazarmamentul corespunzător dimensiunilor paturilor.

Art. 24. - În unitățile de învățământ școlar și universitar și centrele de vacanță:

a) în sălile de clasă și cursuri, respectiv în sălile pentru activități de educație nonformală se asigură un cubaj de aer de 5-8 mc pentru o persoană;

b) în dormitoare (internate școlare, cămine studentești) cubajul de aer este pentru o persoană după cum urmează:

1. pentru școlarii între 7-10 ani: 10-12 mc;
2. pentru școlarii între 11-15 ani: 13-15 mc;
3. pentru școlarii peste 15 ani: 16-20 mc;

c) în dormitoare din centrele de vacanță se asigură un cubaj de aer de minimum 13 mc pentru o persoană;

d) microclimatul în sălile de clasă și de cursuri, respectiv în sălile pentru activități de educație nonformală asigură o temperatură de minimum 20°C, o umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s. În dormitoare se asigură o temperatură de minimum 22°C, o umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s;

e) în sălile de educație fizică temperatura este de minimum 18°C și cubajul de aer de 30 mc/persoană;

f) în sălile de clasă, de cursuri, de lectură, de meditații, pentru activități de educație nonformală, în bibliotecă și în laboratoare iluminatul artificial fluorescent asigură minimum 300 lucși, pentru iluminatul incandescent 150 lucși sau minimum 24 W/mp;

g) în sălile de desen se asigură 400-500 lucși (lx) pentru iluminatul incandescent sau minimum 40 W/mp;

h) în sălile de gimnastică și de festivități se asigură un iluminat artificial de 200 lucși;

i) obiectele sanitare pentru unitățile școlare și studențești, precum și obiectele sanitare pentru unitățile școlare și studențești - internate și cămine se asigură conform prevederilor cuprinse în anexele nr. 5 și 6 la prezentele norme;

j) în aceste unități este obligatorie separarea pe sexe a grupurilor sanitare;

k) sălile de educație fizică/sălile de gimnastică sunt prevăzute cu vestiare și grupuri sanitare, separate pe sexe, dotate permanent cu hârtie igienică, apă caldă, săpun lichid, prosoape de hârtie sau dispozitiv electric de uscare a mâinilor.

Art. 25. - În laboratoarele școlare se asigură următoarele condiții:

a) obținerea autorizației de protecție a muncii speciale de către laboratoarele de chimie care posedă substanțe toxice, conform legislației în vigoare;

b) iluminat artificial de minimum 300 lucși și iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3-1/4;

c) temperatură de 20°C, umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s;

d) cubaj de aer de minimum 6 mc pentru un elev;

e) amenajarea în laboratoarele de chimie a unor nișe cu hote prevăzute cu un sistem eficient de absorbție a gazelor degajate;

f) manipularea substanțelor toxice se face în nișe numai de către profesori și laboranți instruiți;

g) respectarea normelor de protecție a muncii și de prevenire a incendiilor conform legislației în vigoare;

h) închiderea ușilor de intrare a laboratoarelor de chimie se face spre interiorul acestora;

i) substanțele chimice se păstrează în dulapuri închise sub cheie, iar cele toxice se păstrează în recipiente inscripționate cu simbolul specific reglementat de pericol și cu denumirea substanțelor respective;

j) dotarea laboratoarelor de chimie cu instalații de apă și gaze; sistem de detecție a gazelor;

k) acoperirea meselor de lucru în laboratoarele de chimie cu materiale acido- și alcalino-rezistente și ușor lavabile;

l) interzicerea depozitării în nișele din laboratoarele de chimie a substanțelor chimice sau a altor materiale;

m) dotarea laboratoarelor de chimie cu truse de prim ajutor conținând materiale sanitare și medicamente specifice substanțelor toxice existente în laborator;

n) în laboratoarele de chimie, la orele în care se efectuează experiențe, elevii poartă obligatoriu echipament de protecție.

Art. 26. - În atelierile școlare se asigură următoarele condiții:

a) cubaj de aer de minimum 10 mc pentru un elev, în funcție de specificul activității;

b) temperatură interioară de 18°C în sezonul rece în atelierile în care activitatea necesită efort fizic mediu sau mare, ca de exemplu tâmplărie, lăcătușerie, prelucrări prin așchiere etc., iar în celelalte, de 20°C;

c) iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3-1/4;

d) iluminat artificial general de minimum 300 lucși, combinat în funcție de specificul activității cu iluminatul local;

- e) amplasarea de grătare din lemn sau material antiderapant în atelierele cu paviment de mozaic sau de beton;
  - f) situarea înălțimii bancului de lucru în atelierele de lăcătușerie la nivelul cotului îndoit lipit de torace ± 5 cm. În acest scop se montează minimum 3 înălțimi ale menghinei, iar pentru elevii cu statură foarte mică se așază grătare de lemn sub picioare;
  - g) montarea de sisteme de ventilație artificială, eficiente în atelierele în care, în urma activității, apar pulberi, gaze sau vapori;
  - h) adaptarea dimensiunilor uneltelor de lucru la indicatorii antropometrici ai elevilor;
  - i) diferențierea sarcinilor de lucru după sex, indicatori antropometrici (somatometrici), vârstă, eventuale tulburări ale stării de sănătate a elevilor;
  - j) asigurarea de vestiare pentru depozitarea hainelor de stradă și a ghiozdanelor elevilor;
  - k) interzicerea păstrării în ateliere a hainelor de stradă și a ghiozdanelor elevilor;
  - l) purtarea obligatorie, în timpul activității, a echipamentului de protecție (halate, iar în atelierele de prelucrări prin așchiere, ochelari de protecție, bascuri pentru băieți și basmale pentru fete);
  - m) existența în atelierele școlare a truselor de prim ajutor, dotate corespunzător;
  - n) dotarea atelierelor cu chiuvete cu apă caldă și rece pentru spălarea mâinilor, săpun lichid și prosop de hârtie;
  - o) interzicerea depozitării în atelierele școlare a altor materiale și unelte de lucru decât cele care se folosesc curent în activitatea de instruire practică în ziua respectivă;
  - p) respectarea întocmai a contraindicațiilor medicale temporare sau definitive, condiționate de tulburări ale stării de sănătate a elevilor.
- Art. 27.** - În cadrul activităților specifice, la instruirea practică a elevilor/studentilor, atât conducerile unităților de învățământ preuniversitar și universitar, cât și ale celor în care se desfășoară instruirea practică răspund de aplicarea tuturor măsurilor de prevenire a accidentării sau îmbolnăvirii elevilor/studentilor.
- Art. 28.** - Conducerea unităților pentru educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor organizează activitatea școlară sau extrașcolară a elevilor, astfel încât între tura de dimineață și cea de după-amiază să existe o pauză de cel puțin o oră pentru efectuarea curățeniei grupurilor sanitare și a spațiilor de învățământ.
- Art. 29.** - (1) Mobilierul din școli și licee trebuie să fie ergonomic. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un mobilier școlar ca să fie ergonomic sunt:
- a) să realizeze un raport corespunzător între dimensiunile lui, nivelul de dezvoltare fizică și particularitățile morfofuncționale ale elevului;
  - b) să permită o poziție ergonomică a elevului în timpul activității școlare;
  - c) să faciliteze schimbările de poziție ale elevului;
  - d) să nu expună utilizatorii la traumatisme;
  - e) să fie ușor de întreținut.
- (2) Principalele caracteristici ale băncii școlare ergonomice sunt:
- a) dimensiunile băncii să fie în concordanță cu caracteristicile morfologice ale elevului, cu nivelul de dezvoltare fizică a acestuia;
  - b) banca școlară să se adapteze caracteristicilor morfologice ale utilizatorului și să respecte curburile fiziologice ale coloanei vertebrale; adaptarea să se facă cu ușurință la fiecare schimbare de utilizator;
  - c) pupitrul, planul de lucru să fie înclinabil cu ușurință între 0-15 grade pentru a-l aduce la 30-40 cm de ochi, perpendicular pe direcția privirii;
  - d) scaunul să fie modulabil și cu o porțiune înclinată în față la 5-7 grade, permițând așezarea în mai multe moduri, dar și existența mai multor puncte de sprijin, asigurând poziții variabile ale acestuia;
  - e) adâncimea totală a băncii trebuie să fie egală cu distanța de la umărul elevului până la vârful degetelor plus 7 cm;

f) înălțimea scaunului să corespundă cu aproximativ 20% din înălțimea elevului sau cu lungimea gambei plus 2-3 cm asigurând un sprijin pe toată talpa piciorului;

g) distanța dintre marginea posterioară a pupitrului și marginea anterioară a scaunului pe verticală să corespundă cu aproximativ 16% din înălțimea elevului.

(3) Fiecare sală de clasă sau de curs se dotează cu bănci cu mărime reglabilă atât a înălțimii pupitrului, cât și a înălțimii scaunului sau cu trei mărimi de bănci din cele 8 mărimi existente. Așezarea băncilor școlare se face în sistem amfiteatru pentru a plasa elevii în funcție de nivelul lor de dezvoltare și a evita apariția deformărilor de coloană vertebrală la elevi și studenți.

(4) Mobilierul școlar va fi ușor reglabil și în conformitate cu caracteristicile prezentate la art. 8 alin. (1).

(5) Înlocuirea băncilor cu mese și scaune impune o mai strictă supraveghere din partea cadrelor didactice și medicale. Mesele vor fi bine încheiate, din lemn tare, nevopsite, ci numai lustruite, fără colțuri în care să se lovească copiii.

Art. 30. - (1) Volumul și greutatea manualelor, ale rechizitelor și ale altor materiale necesare în procesul de învățământ, transportate zilnic de elevi la școală și de la școală, trebuie adaptate capacității de efort fizic corespunzătoare vârstei copiilor și tinerilor.

(2) Elevii din ciclul primar și gimnazial folosesc ghiozdane de spate cu fața posterioară întărită.

(3) Greutatea conținutului ghiozdanului la toate ciclurile de învățământ nu trebuie să depășească 10% din greutatea copilului.

Art. 31. - (1) În organizarea centrelor de vacanță se respectă indicațiile medicale cu privire la regimul climatic favorabil fiecărui copil sau tânăr.

(2) În centrele de vacanță, conform reglementărilor Ministerului Sănătății, sunt necesare:

a) aviz epidemiologic eliberat cu 24 de ore înaintea plecării în tabără (sau cu 72 de ore, dacă plecarea se face într-o zi de luni sau după sărbători legale) de către medicul de familie sau medicul de colectivitate;

b) antecedentele vaccinale ale copilului;

c) examenele medicale periodice ale personalului centrului de vacanță și ale cadrelor didactice însoțitoare.

(3) În centrele de vacanță sunt obligatorii:

a) efectuarea curățeniei generale, dezinfecției mobilierului și a pavimentelor înainte de începerea activității și în intervalele dintre serii, precum și pregătirea materială corespunzătoare;

b) repararea și menținerea în bună stare de funcționare a clădirii, mobilierului, instalațiilor sanitare și electrice, de apă și de canalizare, a echipamentelor și aparatelor blocului alimentar;

c) dotarea cu inventar moale în cantități suficiente (minimum două schimburi) și de calitate corespunzătoare, cu tacâmuri și veselă cel puțin egale cu numărul consumatorilor;

d) asigurarea obligatorie a apei curente reci și calde la blocul alimentar și grupurile sanitare;

e) efectuarea vidanșării ritmice a foselor septice;

f) asigurarea mijloacelor adecvate de transport auto pentru aprovizionarea centrului de vacanță;

g) amenajarea și dotarea corespunzătoare a cabinetului medical, a izolatorului;

h) asigurarea asistenței medicale 24 din 24 de ore de cel puțin un cadru mediu sanitar.

Art. 32. - Pauza necesară efectuării operațiunilor de igienizare în centrele de vacanță între o serie și alta este de minimum o zi.

Art. 33. - Pentru servirea meselor în sălile de grupă din creșe, grădinițe și centre de zi se respectă următoarele condiții:

a) mâncarea se transportă de la bucătărie în vase acoperite;

b) personalul care aduce mâncarea de la bucătărie trebuie să poarte echipament de protecție și să aibă examinările medicale periodice specifice personalului din unitățile de alimentație efectuate conform legislației în vigoare;

c) în unitățile pentru preșcolari se interzice participarea la servitul mesei, la debarasarea veselei și la spălarea acesteia a personalului de îngrijire care a participat, în prealabil, la curățenia grupurilor sanitare;

d) se interzice servirea mesei pe măsuțe fără fețe de masă din material textil;

e) fețele de masă se păstrează între orele de servire a meselor în așa fel încât să se evite orice impurificare sau contaminare;

f) înlocuirea fețelor de masă murdare se face zilnic și ori de câte ori este nevoie;

g) măsuțele pe care se servește mâncarea copiilor se șterg, în prealabil, cu o soluție dezinfectantă;

h) una dintre măsuțe se folosește exclusiv pentru așezarea vaselor mari;

i) înainte de servirea mesei, copiii se spală pe mâini sub supravegherea educatoarelor (la preșcolari), a educatorului puericultor, a asistentelor sau a infirmierelor (în creșe);

j) supravegherea respectării normelor de igienă la masa copiilor revine educatoarelor și, după caz, educatorului puericultor, prin sondaj, și personalului medical al colectivității;

k) după servirea mesei se efectuează operațiunile de curățenie a sălilor de grupă, cu aerisirea obligatorie a acestora timp de 15-30 de minute, în funcție de sezon și de tipul sălii de grupă (cu dublă sau triplă funcționalitate);

l) recipientele copiilor, pentru băut apă între mese, sunt individualizate și confecționate din materiale care în contact cu alimentul respectă legislația în domeniu și se păstrează în locuri care să evite impurificarea sau contaminarea; nu se permite intrarea în colectivitate cu băuturi sau alimente din exterior (în grădinițele, creșele cu program prelungit/săptămânal);

m) se interzice așezarea scaunelor pe măsuțe în timpul efectuării curățeniei sălii de grupă;

n) montarea paturilor în sălile de grupă folosite și ca dormitoare din colectivitățile de preșcolari se face numai după terminarea curățeniei după servirea mesei.

Art. 34. - (1) În unitățile publice sau private pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, fără bloc alimentar propriu, se asigură următoarele condiții:

a) amenajarea unui oficiu pentru primirea hranei și spațiu pentru servirea mesei cu suprafețe care se pot spăla și dezinfecta cu ușurință;

b) amenajarea unui oficiu pentru spălarea și depozitarea veselei;

c) aducerea tuturor produselor alimentare de la blocul alimentar (bucătărie) al altei unități de alimentație colectivă sau publică în sistem catering numai cu mijloace de transport auto autorizate sanitar, care să nu fie folosite în alte scopuri, în recipiente cu capace etanșe, care să asigure o ermetizare perfectă;

d) montarea în oficii a unui sistem de încălzire pentru menținerea la cald a mâncărilor servite; hrana destinată copiilor nu se va reîncălzi;

e) asigurarea spălării veselei și a tacâmurilor obligatoriu cu apă caldă curentă. Spălarea acestora constă în următoarele operațiuni: curățare mecanică de resturi alimentare, spălare cu apă caldă cu detergenți, dezinfectanți pentru sectorul alimentar și clătire cu apă rece;

f) utilizarea mașinilor automate de spălat vase este permisă doar în urma verificării eficienței prin teste de salubritate atestate de laborator și efectuate de unitate periodic (semestrial)/la nevoie. Recoltarea se efectuează de reprezentanții direcției de sănătate publică județene;

g) resturile alimentare vor fi eliminate în saci etanș și depozitate în pubelă/container închis până la eliminarea zilnică din unitate;

h) depozitarea veselei și a tacâmurilor numai în dulapuri închise;

i) asigurarea veselei și tacâmurilor în număr cel puțin egal cu cel al consumatorilor care servesc masa. Sunt interzise spălarea veselei între serii și folosirea acesteia la mai multe serii de consumatori;

j) montarea la nivelul principalelor căi de acces a mijloacelor de protecție împotriva vectorilor;

k) în cazul în care masa se asigură în sistem de catering și există personal care asigură servirea acestei mese, este obligatoriu ca acest personal să poarte echipament de protecție și să efectueze examinările medicale prevăzute de legislația în vigoare pentru angajații unităților de alimentație colectivă;

l) păstrarea de probe din toate alimentele consumate timp de 48 de ore. Păstrarea se va face în spații frigorifice;

m) efectuarea la sfârșitul fiecărei săptămâni a curățeniei generale;

n) efectuarea de reparații curente ale încăperilor, anual sau ori de câte ori este nevoie;

o) asigurarea în sala de mese a unei suprafețe de cel puțin 1,2 mp/elev;

p) se interzice așezarea scaunelor pe măsuțe în timpul efectuării curățeniei de după servirea mesei.

(2) În cazul în care masa se asigură în regim catering, firma care aprovizionează unitatea pentru ocrotirea, educarea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor trebuie să dețină autorizație pentru activități de catering și transport alimente, conform prevederilor legale în vigoare, și să respecte următoarele condiții:

a) meniul săptămânal va fi stabilit în colaborare cu conducerea unităților mai sus menționate și avizat de medicul acestor unități, numai dacă este conform reglementărilor în vigoare și afișat la loc vizibil, cu gramajul/porție și cu lista de alergeni prezenți în alimentele furnizate;

b) porțiile vor fi individualizate și transportate în recipienti de unică folosință;

c) vor fi păstrate probe alimentare (câte o porție) din fiecare aliment servit timp de 48 de ore în frigiderul unității;

d) este responsabilitatea firmei de catering să asigure efectuarea anchetei alimentare de către un specialist, în lunile octombrie, februarie și mai, și să prezinte această anchetă alimentară conducerii unităților pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, cabinetului medical al unităților respective și organelor de control;

e) meniul zilnic va fi însoțit de o listă a ingredientelor cu gramaj/porție individuală.

CAPITOLUL III

Norme de igienă a procesului instructiv-educativ

Art. 35. - (1) În unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar se respectă următoarele perioade dedicate unei sesiuni din categoria activităților de învățare:

a) pentru copii sub 1 an: între 5 și 10 minute/sesiune;

b) pentru copii între 1 și 3 ani: între 10 și 15 minute/sesiune;

c) pentru copii între 3 și 4 ani: între 15 și 20 minute/sesiune;

d) pentru copii între 4 și 6 ani: între 20 și 35 minute/sesiune.

(2) Prin activități de învățare pentru copiii cu vârste de la naștere la 6 ani se înțelege un ansamblu de acțiuni cu caracter planificat, sistematic, metodic, intensiv, organizate și conduse de cadrul didactic, în scopul atingerii finalităților prevăzute în curriculumul specific (activități liber alese, activități pe domenii experiențiale, activități de dezvoltare personală).

(3) Pentru fiecare grupă de vârstă, activitățile de învățare alternează cu pauze de 10-15 minute între ele.

Art. 36. - Pentru formele de învățământ școlar și universitar, în orarul școlar, numărul zilnic de ore de activitate nu trebuie să depășească următoarele limite, cu excepția celor cu pregătire specială în anumite domenii de activitate:

a) pentru învățământul primar:

- clasa 0 și I = 3-4 ore pe zi;

- de la clasa a II-a = 4 ore pe zi;
- b)** pentru învățământul gimnazial: 4-5 ore pe zi;
- c)** pentru învățământul liceal, profesional: 5-6 ore pe zi;
- d)** pentru învățământul postliceal și universitar: 6-7 ore pe zi.

Art. 37. - Activitatea de scriere nu se desfășoară la clasa pregătitoare și clasele I-II la prima oră.

Art. 38. - Orele de educație fizică nu se efectuează în prima oră a turei de după-amiază.

Art. 39. - Orele de desen, mai ales de desen tehnic, se vor efectua în perioadele de timp în care elevii beneficiază de iluminatul natural.

Art. 40. - **(1)** Se evită situarea a două ore consecutive ale aceluiași obiect de studiu.

(2) Se evită planificarea unui număr mai mare de două teze pe săptămână, iar pentru clasele la care sunt prevăzute numai două teze se planifică o teză pe săptămână.

(3) Tezele și lucrările de control planificate nu se stabilesc în prima și în ultima zi din săptămâna școlară și nici în două zile școlare consecutive.

Art. 41. - **(1)** Programul de instruire practică a elevilor din școli profesionale și licee începe după ora 7,30 și nu depășește ora 19,00.

(2) Durata activității zilnice de instruire practică este de maximum 5-6 ore pentru cei din învățământul liceal și profesional.

(3) Se interzice efectuarea instruirii practice la locurile de muncă cu noxe profesionale sau cu condiții de muncă periculoase ori care reclamă poziții vicioase ale corpului.

(4) Se interzice ca elevii sub 16 ani să facă transporturi manuale într-o activitate permanentă, care necesită ridicări de greutate mai mari de 5 kg pentru fete și 10 kg pentru băieți, pe o distanță care depășește 50 m, cu o diferență de nivel mai mare de 4 m.

(5) Înălțimea maximă la care elevii pot ridica manual greutate pe verticală este 0,75 m.

(6) Elevii care își desfășoară activitatea de instruire practică în atelierele școlare sau în întreprinderi sunt instruiți periodic și ori de câte ori este necesar pentru cunoașterea și respectarea normelor de protecția muncii și trebuie să aibă echipament individual de protecție, conform normativelor în vigoare.

(7) La repartizarea pe meserii și locuri de muncă, în cadrul instruirii practice, se ține seama de starea de sănătate și de posibilitățile de efort ale elevilor la recomandarea medicului, în conformitate cu criteriile medicale de orientare școlară și profesională.

Art. 42. - **(1)** Regimul de activitate și de odihnă în centrele de vacanță trebuie organizat în funcție de vârsta, sexul, capacitatea fizică și starea de sănătate a copiilor.

(2) Locurile de joacă din exteriorul centrelor de vacanță vor fi notificate și autorizate sanitar de către specialiști din cadrul direcțiilor de sănătate publică județene și vor îndeplini următoarele caracteristici:

- a)** vor fi amplasate la o distanță de minimum 10 metri de arterele de circulație;
- b)** vor fi împrejmuite și dotate cu sisteme de siguranță care să nu permită copiilor părăsirea accidentală a spațiului de joc în timpul activităților;
- c)** vor fi prevăzute cu fântâni cu jet de apă ascendent și coșuri pentru colectarea reziduurilor solide;
- d)** vor fi amenajate pe suprafețe care previn accidentarea copiilor (nisip, iarbă sau alte materiale speciale care amortizează căderile);
- e)** vor fi dotate cu panouri avertizoare privind vârsta copiilor care au acces și norme specifice obligatorii privind protecția și sănătatea copiilor;
- f)** vor fi dotate cu obiecte de joc pe grupe de vârstă ergonomice, care să respecte prevederile legale în vigoare.

(3) Locurile de joacă din interiorul centrelor de vacanță vor fi notificate și autorizate sanitar de către specialiști din cadrul direcțiilor de sănătate publică județene și vor îndeplini următoarele caracteristici:

- a)** vor fi împrejmuite și dotate cu sisteme de siguranță care să nu permită copiilor părăsirea accidentală a spațiului de joc în timpul activităților;

b) vor fi prevăzute cu chiuvete și dozatoare de apă cu pahare de unică folosință și coșuri pentru colectarea reziduurilor solide;

c) vor fi amenajate pe suprafețe care previn accidentarea copiilor (materiale speciale care amortizează căderile);

d) vor fi dotate cu panouri avertizoare privind vârsta copiilor care au acces și norme specifice obligatorii privind protecția și sănătatea copiilor;

e) vor fi dotate cu obiecte de joc pe grupe de vârstă ergonomice, autorizate;

f) accesul părinților va fi restricționat;

g) se vor amenaja vestiare și rafturi pentru încălțăminte de exterior.

Art. 43. - Prevederile prezentelor norme se completează cu dispozițiile Legii nr. 123/2008 pentru o alimentație sănătoasă în unitățile de învățământ preuniversitar, ale Ordinului ministrului sănătății publice nr. 1.563/2008 pentru aprobarea Listei alimentelor nerecomandate preșcolărilor și școlărilor și a principiilor care stau la baza unei alimentații sănătoase pentru copii și adolescenți, ale Ordinului ministrului sănătății nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor legale pentru asigurarea asistenței medicale a preșcolărilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos.

Art. 44. - Autoritățile publice locale care au în administrare unitățile publice pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, conducerea unităților publice pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, furnizorul de servicii și conducerea unităților private pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor au obligația să ducă la îndeplinire prevederile prezentelor norme.

Art. 45. - Anexele nr. 1-6 fac parte integrantă din prezentele norme.

Regim de activitate și odihnă pe diferite grupe de vârstă în unitățile de preșcolari și școlari

Vârsta (ani)	Numărul de ore (din 24 de ore)			
	Activitate intelectuală și fizică cu caracter de instruire*	Activități recreative în aer liber, sport, joc	Somn (din 24 de ore)	Somn/relaxare în timpul zilei
până la 1 an	2** (stimulare senzorială în interacțiune cu adultul)	4	18	4
1	2** (stimulare senzorială în interacțiune cu adultul)	5	16	3
2	2** (stimulare senzorială în interacțiune cu adultul)	5	16	3
3	1** (fracționat în 4 perioade)	6	13	2
4	1** (fracționat în 3 perioade)	6	12 1/2	2
5	1 ~ ** (fracționat în 2 sau 3 perioade)	5	12	1 1/2
6	3***	4	11 1/2	1
7-8	4 ~	4	11	1
9-10	5	4	10 1/2	-
11-13	6	3	10	-
14-15	7	3	9 1/2	-
16-18	8	3	9	-

* Inclusiv timpul de pregătire a temelor pentru ziua următoare.

** Delimitarea temporară este orientativă pentru acest nivel de vârstă, ca și fracționarea activităților, care poate varia în funcție de interesul manifestat de copil/grupul de copii pentru activitatea respectivă. Pentru copilul sub 3 ani, este important ca adultul să fie atent și să aștepte răspunsul acestuia.

*** Pe parcursul orei de studiu se vor face 2-3 pauze a câte 3 minute de relaxare fizică și intelectuală.

Obiectele sanitare în colectivitățile de antepreșcolari și preșcolari

Destinația clădirii	WC- uri	Lavoare	Dușuri)	Observații
	B F	B F	B F	
Creșe/grupe de creșă în grădinițe. Pentru un număr de copii de maximum:				Grupurile sanitare sunt comune pentru copii de ambele sexe. Suplimentar, vor exista și olițe individuale pentru copiii sub 2 ani. Cifrele se referă la numărul de copii pe unitate. Bateriile dușurilor sunt cu tub flexibil. La oficiu se prevede un spălător.
- 15	3	3	1	
- 30	3	3	1	
- 50	4	4	2	
Grădinițe cu program normal, prelungit și săptămânal. Pentru un număr de copii de maximum:				Grupurile sanitare sunt comune pentru copii de ambele sexe. Cifrele se referă la numărul de copii de pe un nivel al unității. Bateriile dușurilor sunt cu tub flexibil. La oficiu se prevede un spălător.
- 25	3	3	2	
- 50	5	5	4	
- 75	8	8	6	
- 100	10	10	8	
- 150	15	15	11	
- 200	20	20	15	
- 250	22	22	17	
- 300	25	25	20	
Pentru personal (la de 40 de femei)	1	1	1	
Cabinetul medical	1 WC pentru personalul medical		1 lavoar în cabinetul medical 1 lavoar în izolator	

Dimensiunile scăunelilor (cm) pentru preșcolari

Mărimea	Înălțimea	Adâncimea	Lățimea
I (antepreșcolari, preșcolari mici, 3-5 ani)	21	20	20
II (preșcolari mari, 5-6 ani și școlari mici, CP - clasele I-IV)	26	24	23
III (școlari mari, clasele V-XII/XIII)	30	29	26

Dimensiunile măsuțelor pentru copii (cm) pentru preșcolari

Mărimea	Înălțimea
I	43
II	47
III	52

Obiectele sanitare pentru unitățile școlare și studențești

Destinația clădirii	WC-uri		Robinet cu jet ascendent	Lavoare		Dușuri		Observații
	B	F		B	F	B	F	
Școli și instituții de învățământ superior pentru un număr concomitent de elevi/studenți de maximum:								Valorile înscrise sunt valabile pentru elevii de același sex, pentru același grup sanitar.
- 50	5	5	1	2	2	-	-	
- 100	8	8	2	4	4	-	-	
- 200	13	13	3	6	6	-	-	
- 400	20	20	4	8	8	-	-	
- 600	25	25	5	10	10	-	-	
- 1000	30	30	6	12	12	-	-	
Săli de gimnastică și ateliere - școală	1/20	1/20	1/50	1/10	1/10	1/10	1/10	
Pentru cadre didactice și personal administrativ	1/20	1/20		1/25	1/35	-	-	
Cabinetul medical	1 WC pentru personalul medical			1 lavoar în cabinetul medical 1 lavoar în sala de tratamente				
Cabinetul stomatologic	1 WC pentru personalul stomatologic			1 lavoar în cabinetul stomatologic și 1 lavoar în sala de sterilizare sau 2 lavoare în cabinetul stomatologic				

Obiectele sanitare pentru unitățile școlare și studențești - internate și cămine

Destinația clădirii	WC-uri/persoane		Băi pentru picioare/persoane		Lavoare/persoane		Dușuri/persoane		Observații
	B	F	B	F	B	F	B	F	
Clădiri pentru cazare:									
- cămine și internate având obiectele sanitare în grupurile sanitare	1/10	1/10	1/40	1/40	1/7	1/7	1/15	1/15	Cel puțin unul dintre dușuri la fete va fi mobil, pentru igiena intimă, la fiecare sală de duș.
- cămine și internate cu lavoare în fiecare cameră	1/10	1/10	1/40	1/40	1/30	1/30	1/15	1/15	
- cămine și internate cu grupuri sanitare în cameră	1/10	1/10	-	-	1/6	1/6	1/10	1/10	
Cabinetul medical	1 WC pentru personalul medical		1 lavoar în cabinetul medical 1 lavoar în sala de tratamente						
Cabinetul stomatologic	1 WC pentru personalul medical		1 lavoar în cabinetul stomatologic și 1 lavoar în sala de sterilizare sau 2 lavoare în cabinetul stomatologic						